

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ЛИСТОПАД 2017 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів,
зібраних у листопаді 2017 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з щомісячними моніторинговими оглядами Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з тематичними оглядами та статтями Кримської правозахисної групи

1. Вступ	2
2. Громадянські і політичні права	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
<i>Затримання</i>	3
<i>Обшуки</i>	3
Політично мотивоване кримінальне переслідування.....	6
<i>Справа Сенцова, Кольченка, Чірнія</i>	6
«Справа 26 лютого».....	6
«Справа кримських мусульман».....	7
«Справа українських диверсантів».....	8
<i>Справа Володимира Балуха</i>	8
Свобода слова та висловлювання думок.....	10
<i>Перешкоджання журналістській діяльності</i>	10
<i>Справа Ільмі Умерова</i>	10
<i>Справа Сулеймана Кадирова</i>	11
Свобода мирних зібрань.....	12
Свобода пересування та питання перетину пропускних пунктів.....	13
Порушення норм міжнародного гуманітарного права.....	14
<i>Примус до служби та пропаганда на користь добровільного</i>	14
<i>вступу до армії держави, що окупує</i>	
3. Додатки	15

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ЗАТРИМАННЯ

1 листопада співробітники МВС РФ затримали **Ебазера Куку** (брата Еміра-Усеїна Куку, фігуранта «справи проти кримських мусульман, котрого звинувачують в участі у Хізб ут-Тахрір) у дворічці його оселі та доправили до управління МВС РФ у м. Ялта. За словами Ебазера Куку, він прийшов додому та побачив на подвір'ї будинку невідомих йому людей у однострої поліції РФ та цивільному одязі, котрі зажадали від нього взяти паспорти та проїхати з ними.

В управлінні МВС у Ебазера Куку взяли аналіз ДНК і сфотографували. Він відмовився надати відбитки пальців за відсутністю адвоката. Співробітники карного розшуку взяли у нього письмові пояснення про те, де він був та що робив 31 жовтня 2017 року, якими транспортними засобами володіє, кого знає з учасників заборонених в РФ організацій. Після надання пояснень його відпустили без складання необхідних процесуальних документів.¹

ОБШУКИ

8 листопада відбулася низка обшуків у будинках активістів об'єднання «Кримська солідарність».

В Бахчисараї був вчинений обшук у будинку **Сейтумера Сейтумерова**, кримськотатарського активіста, адміністратора кафе «Салачыкъ» (власник кафе Марлен Асанов раніше був затриманий за підозрою у участі у Хізб ут-Тахрір). Після обшуку С. Сейтумерова доправили до поліції та склали протокол за ч. 1 ст. 20.3 КпАП (Пропаганда чи демонстрація символіки екстремістської організації) Того ж дня суддя «Бахчисарайського районного суду» Герман Атаманюк визнав С. Сейтумерова винним та ухвалив стягнути з нього штраф у розмірі 2 000 рублів за опубліковану у соціальній мережі до 2014 року символіку Хізб ут-Тахрір.² Таким чином, суддя ретроспективно застосував законодавство РФ, тому що публікацію С. Сейтумерова було розміщено до окупації Криму.

У місті Старий Крим стався обшук у будинку активіста **Руслана Беялова**, під час якого вилучили мобільні телефони. За словами Р. Беялова, після обшуку зникли 3 000 доларів і 60 000 рублів його власних заощаджень.

П'ятьох працівників кафе Руслана Беялова (**Асан Зекер'яєв, Алім Зекер'яєв, Ресуль Абдураманов, Мустафа Ісаєв, Амет Умеров**) доправили до районного відділку поліції «для бесіди». За інформацією «Кримської солідарності», у них мали намір взяти аналізи ДНК і відбитки пальців. Асан Зекер'яєв повідомив, що перед затриманням він зажадав від співробітників поліції показати посвідчення та розтлумачити причину затримання. У

¹ КППГ | Після повідомлення про аварію на газопроводі в Криму почалися незаконні затримання кримських татар: <https://crimeahrg.org/posle-soobshheniya-ob-avarii-na-gazoprovode-v-kryimu-nachalis-nezakonnnye-zaderzhaniya-kryimskih-tatar/>

² «Бахчисарайський районний суд» | Постанова у справі №5-391/2017 https://bahchisarai-->krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&name_op=case&_id=820151475&deloid=1500001&caseType=0&new=0&doc=1&srv_num=1

відповідь на це один з них вивів А. Зекер'яєва з будинку, за його словами, погрожував йому та двічі вдарив по голові.³

У селищі Зарічне Сімферопольського району відбувся обшук у будинку **Ельдара Кантемірова**, під час якого вилучили мобільні телефон і ноутбук.

Активіст Сейдамет Сеїтаблаєв повідомив, що у селищі Кіровське відбувся обшук у будинку голови регіонального Меджлісу **Екрема Абдульватова**, під час якого вилучили ноутбук.⁴

Адвокат Рустем Кямілев повідомив, що 8 листопада було вчинено обшук у Сімферополі у будинку **Абдурамана Меджитова**.⁵ Після обшуку його доправили до «Центрального районного суду» Сімферополя, де суддя Олена Благодатна визнала його винним у поширенні екстремістських матеріалів у соціальній мережі «ВКонтакте» та засудила до 15 діб адміністративного арешту.⁶

14 листопада суддя «Верховного суду Республіки Крим» Наталія Терентьєва залишила чинним рішення про адміністративний арешт. За рішенням суду, А. Меджитова визнали винним у розміщенні у соціальній мережі «ВКонтакте» символи забороненої організації «Ісламська держава». Проте у судовому рішенні зазначено, що таку публікацію було зроблено 8 листопада о 10:35,⁷ втім на той час А. Меджитов вже був затриманий, тобто розмістити публікацію у цей момент він не міг.

21 листопада в Бахчисараї співробітники МВС РФ вчинили обшук у будинку кримськотатарського активіста **Мустафи Мустафаєва**. За його словами, йому показали постанову суду про огляд помешкання через заборгованість за кредит його сина Сервера.⁸ Після «обстеження» співробітники МВС попрямували до недобудованої оселі його осина для проведення огляду.⁹

23 листопада в Сімферополі у кафе «Медобори» були затримані кримськотатарські активісти **Бекір Дегерменджі** (батько фігуранта «справи 26 лютого Мустафи Дегерменджі»), **Асан Чапук**, **Кязім Аметов** і ветеран кримськотатарського руху **Веджіє Кашка**.¹⁰ Під час затримання Веджіє Кашка стало зле, її забрала карета «швидкої медичної допомоги», але дорогою до лікарні вона померла.

Також співробітниками МВС були затримані **Руслан Трубач** (він разом з дружиною їхав в автобусі у бік КПВВ) та **Куртсеїт Абдуллаєв** у його оселі в Сімферополі.¹¹ Усіх затриманих доправили до «Центру Е» (МВС) у Сімферополі. Вони були затримані у рамках кримінальної справи «про здирництво», яку було розпочато за неправдивим повідомленням громадянина Туреччини Юсуфа Айтана про вимагання грошей. Окрім того, у справі проглядає політичний мотив переслідування з метою дискредитації Меджлісу кримськотатарського народу.¹²

³ <https://www.facebook.com/100009814609227/videos/541880209482461/>

⁴ <https://www.facebook.com/xmedvedx/videos/903787543112284/>

⁵ 15 хвилин | Стало відомо про обшук у ще одного кримського татарина в Криму: його арештували на 15 діб: <https://15minut.org/news/174826-stalo-izvestno-ob-obyske-u-esche-odnogo-krymskogo-tatarina-v-krymu-ego-arestovali-na-15-sutok>

⁶ <https://www.facebook.com/100007250143725/videos/1900484113536575/>

⁷ «Верховний суд Республіки Крим | Рішення у адміністративній справі № 12-1297/2017 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=doc&number=887477188&delo_id=1502001&new=0&text_number=1

⁸ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/523033618064099/>

⁹ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/523019651398829>

¹⁰ <https://www.facebook.com/anton.naumlyuk/posts/1767984186569847>

¹¹ КримРеаліті | Операція проти народу: смерть Веджіє Кашка і затримання активістів: <https://ua.krymr.com/a/28872647.html>

¹² <http://crimeahrg.org/rossiyskie-vlasti-pytayutsya-opravdat-nezakonnyy-zapret-medzhliisa-krymskotatarskogo-naroda/>

Донька Бекіра Дегерменджі Мавіле повідомила, що у їхньому будинку у селі Грушівка відбувається обшук. Під час обшуку було вилучено комп'ютер, ноутбук і книгу про події 26 лютого 2-14 року у Сімферополі.¹³

Адвокат Едем Семедляєв повідомив, що обшук відбувається також у будинку Куртсеїта Абдуллаєва, котрого ввечері 23 листопада після допиту як свідка¹⁴ відпустили.¹⁵

За інформацією журналіста Антона Наумлюка, ввечері 23 листопада після допиту Асана Чапуха доправили до нього додому для вчинення обшуку.¹⁶

Обшук відбувся також у будинку кримськотатарської активістки **Ельміри Газієвої** у селі Південне.¹⁷ Після обшуку співробітники МВС РФ забрали чоловіка Е. Газієвої — Юрія Баранова, після допиту його відпустили.¹⁸

Асана Чапуха, Кязіма Аметова, Руслана Трубача і Бекіра Дегерменджі доправили до ізолятору тимчасового утримання.

24 листопада російська агенція новин «РИА Новости» із посиланням на «джерело» заявило, що під час обшуку у будинку Асана Чапуха було знайдено «три автомати Калашнікова, зброю та екстремістську літературу».¹⁹

24 листопада судді «Київського районного суду Сімферополя» Яніна Охота і Віктор Можелянський ухвалили постанову про обрання запобіжного заходу у формі утримання під вартою Асану Чапуху, Кязіму Аметову, Руслану Трубачу і Бекіру Дегерменджі. Під час обрання запобіжного заходу суд проігнорував вік і стан здоров'я затриманих. Бекіра Дегерменджі і Асана Чапуха утримують в ІТУ м. Саки, Руслана Трубача і Кязіма Аметова — в ІТУ м. Бахчисарай. Їх розмістили в ІТУ через те, що СІЗО № 1 Сімферополя вже переповнено затриманими.

¹³ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=527290947627998&id=100010412910698

¹⁴ КримРеаліті| У Сімферополі відпустили одного з затриманих кримськотатарських активістів (відео)
<https://ru.krymr.com/a/video/28872738.html>

¹⁵ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=901974563304437&id=100004757052466

¹⁶ <https://www.facebook.com/anton.naumlyuk/posts/1767984186569847>

¹⁷ <https://www.facebook.com/gulsum.alieva.1/posts/497648590620943?pnref=story>

¹⁸ <https://www.facebook.com/KRYM.SOS/posts/1526767404066540>

¹⁹ РІА Новини| Джерело: в Криму вилучили автомати у затриманих членів Меджлісу
<https://ria.ru/incidents/20171124/1509493079.html>

ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

СПРАВА СЕНЦОВА, КОЛЬЧЕНКА, ЧІРНІЯ

Адвокат Дмитро Дінзе повідомив, що Олега Сенцова відправили до штрафного ізолятору відразу після прибуття до виправної колонії (ВК) № 8 м. Лабитнанга Ямало-Ненецького автономного округу РФ. Розміщення в'язня у штрафному ізоляторі співробітники колонії обґрунтували виконанням покарання, раніше призначеного О. Сенцову в Іркутську під час етапу.²⁰

За інформацією адвоката, під час етапу у Олега Сенцова загострилися проблеми зі здоров'ям: мали місце скарги на серце та загострився ревматизм, в'язень дуже схуд, і на час прибуття до колонії продукти у нього були відсутні.

«СПРАВА 26 ЛЮТОГО»

«Справа 26 лютого» розглядалася під час двох процесів: перший — у «Верховному суді» Криму у справі **Ахтема Чийгоза** як «організатора заворушень» біля парламенту Криму у 2014 році. Ахтем Чийгоз був засуджений до 8 років позбавлення волі. Після вироку внаслідок перемовин президента Туреччини Реджепа Ердогана та президента РФ Володимира Путіна та візиту Р. Ердогана до України на зустріч з президентом Петром Порошенком А. Чийгоза було звільнено та доправлено до Туреччини, після чого він прибув до Києва.

Другий процес відбувається у «Центральному районному суді» Сімферополя у справі інших фігурантів як «учасників масових заворушень»: **Алі Асанов і Мустафа Дегерменджі** перебувають під домашнім арештом; відносно **Ескендера Катемірова, Ескендера Емірвалієва і Арсена Юнусова** обраний запобіжний захід — особисте поручництво, **Ескендер Небієв і Талят Юнусов** засуджені до умовного позбавлення волі.

17 листопада адвокати фігурантів «справи 26 лютого» подали клопотання про допит як свідків голови Меджліса кримськотатарського народу Рефата Чубарова і Ахтема Чийгоза.²¹ 20 листопада «Центральний районний суд Сімферополя» відмовив у задоволенні клопотання про допит Рефата Чубарова, Ахтема Чийгоза і де-факто очільника Криму Сергія Аксьонова.²²

28 листопада суддя «Центрального районного суду» Сімферополя Сергій Деменюк продовжив терміни домашнього арешту **Мустафи Дегерменджі та Алі Асанова** до 7 лютого 2018 року. Суд відхилив клопотання захисту Мустафи Дегерменджі про розширення «кордонів» домашнього арешту.²³

²⁰ Радіо Свобода | Олег Сенцов два тижні перебував у ШІЗО колонії «Білий ведмідь»:
<https://www.svoboda.org/a/28851678.html>

²¹ КримРеаліті | Захист у «справі 26 лютого» клопотався про допит Чубарова та Чийгоза:
<https://ru.krymr.com/a/news/28859774.html>

²² КримРеаліті | Крим: суд у «справі 26 лютого» відмовився допитати Чийгоза, Чубарова і Аксьонова:
<https://ru.krymr.com/a/news/28864283.html>

²³ КримРеаліті | Двом фігурантам «справи 26 лютого» продовжили арешт до 7 лютого:
<https://ru.krymr.com/a/news/28883723.html>

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

У «справі кримських мусульман», котрих звинувачують в участі у «Хізб-ут-Тахрір», на кінець листопада в ув'язненні перебувають 25 осіб — **Руслан Зейтуллаєв, Рустем Ваїтов, Нурі Примов, Ферат Сайфулаєв** (ухвалено обвинувальні вироки), **Інвер Бекіров, Вадим Сірук, Муслім Алієв, Емір-Усеїн Куку, Рефат Алімов, Арсен Джеппаров, Енвер Мамутов, Ремзі Меметов, Зеврі Абсеїтов, Рустем Абільтаров, Теймур Абдуллаєв, Рустем Ісмаїлов, Аїдер Саледінов, Узеїр Абдуллаєв, Еміль Джемаденов, Марлен Асанов, Сейран Салієв, Мемет Беялов, Тимур Ібрагімов, Сервер Закір'яєв і Ернест Аметов** (перебувають під вартою). Їх звинувачують за ч.1 ст. 205.5 КК РФ (Створення терористичної організації) та/чи ч.2 ст. 205.5 КК РФ (Участь у терористичній організації). Пізніше деяким з фігурантів також були винесені звинувачення за ст. 278 КК РФ (Насильницьке захоплення влади чи насильницьке утримання влади).

10 листопада судді «Верховного суду Республіки Крим» Андрій Палій, Тетяна Федорова, Едуард Білоусов і Михайло Соболук за клопотанням слідчого ФСБ РФ Сергія Махньова продовжили до 12 лютого 2017 року терміни утримання під вартою **Зеврі Абсеїтову, Ремзі Меметову, Рустему Абільтарову і Енверу Мамутову**²⁴ (були затримані співробітниками ФСБ РФ в Бахчисараї 12 травня 2016 року, звинувачуються за ст. 205.5 і ст. 278 КК РФ).

23 листопада судді «Верховного суду Республіки Крим» Олег Лебідь і Андрій Палій під час розгляду апеляційної скарги залишили чинними рішення щодо продовження термінів утримання під вартою **Ремзі Меметову і Енверу Мамутову**.²⁵ Важливо відзначити, що 10 листопада цей же самий суддя А. Палій ухвалив рішення щодо продовження терміну утримання під вартою щодо Зеврі Абсеїтова у рамках цієї ж справи.

24 листопада судді «Верховного суду Республіки Крим» Тетяна Мельник і Алла Овчинникова залишили чинним рішення того ж таки суду від 10 листопада щодо продовження термінів утримання під вартою **Рустему Абільтарову і Зеврі Абсеїтову**.²⁶

Усі судді, котрі розглядають апеляційні скарги на рішення щодо продовження термінів утримання під вартою, самі ж раніше ухвалювали такі рішення як судді «першої інстанції» у тому самому «Верховному суді» Криму. Таким чином, відносно фігурантів цієї справи недотримано право на справедливий суд, тому що під час розгляду їхніх апеляційних скарг вони не можуть розраховувати на об'єктивність суддів.

За звинувачення в участі в організації «Таблігі Джамаат» раніше були **затримані Талят Абдурахманов, Ренат Сулейманов, Арсен Кубедінов** (перебувають у СІЗО) та **Сейран Мустафаєв** (домашній арешт). Кримінальна справа розпочата за ст. 282.2 КК РФ (Організація діяльності екстремістської організації).

27 листопада суддя «Київського районного суду» Сімферополя Антон Цикуренко за клопотанням слідчого УФСБ РФ Р. С. Горбачова продовжив терміни утримання під вартою **Арсену Кубедінову і Ренату Сулейманову** до 27 лютого 2018 року.²⁷

²⁴ «Верховний Суд Республіки Крим» | Список справ, призначених для слухання на 10.11.2017: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=10.11.2017

²⁵ «Верховний Суд Республіки Крим» | Список справ, призначених для слухання на 23.11.2017: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=23.11.2017

²⁶ «Верховний Суд Республіки Крим» | Список справ, призначених для слухання на 24.11.2017 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=24.11.2017

²⁷ «Київський районний суд Сімферополя» | Список справ, призначених для слухання на 27.11.2017: https://kiev-simph-krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=27.11.2017

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На початок листопада у Криму позбавлені волі 11 осіб, під час затримання котрих ФСБ РФ звинуватила їх у «підготовці диверсій та шпіонажі»: **Євген Панов, Андрій Захтей, Редван Сулейманов, Володимир Присич, Дмитро Штибліков, Олексій Бессарабов, Гліб Шаблій, Олексій Стогній, Геннадій Лемешко, Анна Сухоносова, Дмитро Довгополов**. У цих справах зафіксовано незаконні методи проведення слідчих дій.

3 листопада, за повідомленням родичів, «Севастопольський районний суд» продовжив **Дмитру Штиблікову** термін утримання під вартою до 8 травня 2018 року. Також родичі Д. Штиблікова повідомили, що цього ж дня «Київський районний суд» Сімферополя на 3 місяці продовжив термін утримання під вартою **Олексію Бессарабову** (В. Дудка, Д. Штибліков і О. Бессарабов були затримані 9 листопада 2016 року у Севастополі співробітниками ФСБ за звинуваченням у «участі у диверсійно-розвідувальній групі ГУР Міноборони України»).

16 листопада суддя «Севастопольського міського суду» Геннадій Нікітін засудив Дмитра Штиблікова до п'яти років позбавлення волі у колонії суворого режиму та штрафу у розмірі 200 000 рублів за ст. 281 (підготовка диверсії) та ст. 222.1 КК РФ (незаконне зберігання та придбання боєприпасів). У судовому засіданні не вивчалися докази провини Дмитра Штиблікова, тому що 18 травня 2017 року під тиском слідства він примусово уклав попередню досудову домовленість про співробітництво («угода зі слідством»). Під час усього розслідування йому не дозволили користуватися послугами адвоката за домовленістю, його презентував лише адвокат за призначенням.

24 листопада суддя «Верховного суду Республіки Крим» Олена Спасьонова залишила чинним рішення щодо продовження терміну утримання під вартою **Володимиру Дудці**.²⁸

СПРАВА ВОЛОДИМИРА БАЛУХА

7 листопада у «Роздольненському районному суді» почалося повторне слухання справи **Володимира Балуха** за звинуваченням у «Зберіганні патронів» (ч. 1 ст. 222 КК РФ «незаконне придбання, передача, збут, збереження, перевезення чи носіння зброї, її основних частин, боєприпасів») і (ч.1 ст. 222.1 КК РФ «незаконне придбання, передача, збут, збереження, перевезення чи носіння вибухових речовин або вибухових пристроїв»). Було допитано Наталку Балух, дружину Володимира, як свідка обшуку в його оселі.

7 листопада адвокат активіста Ольга Дінзе повідомила, що начальник ізолятора тимчасового утримання (ІТУ) у селищі Роздольне Валерій Ткаченко, котрий звинуватив Володимира Балуха у нападі на нього, відмовився від очної ставки з ним, що суперечить законодавству РФ.²⁹

10 листопада «Роздольненський районний суд» відклав засідання через різке погіршення стану здоров'я Володимира Балуха, котрого направили до районної лікарні.

16 листопада активіст заявив про необхідність зміни йому запобіжного заходу через загострення сечокам'яної хвороби, болів у області печінки та ненадання в СІЗО медичної

²⁸ «Верховний Суд Республіки Крим» | Список справ, призначених для слухання на 24.11.2017: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sv_num=1&H_date=24.11.2017

²⁹ КримРеаліті | Начальник ізолятора у Роздольному відмовився від очної ставки з Балухом — адвокат: <https://ru.krymr.com/a/news/28840171.html>

допомоги. Адвокат Ольга Дінзе також клопоталася про зміну запобіжного заходу, тому що перевищений максимальний 6-місячний термін утримання під вартою за такими звинуваченнями. Суддя «Роздольненського районного суду» Олена Тедеева (громадянка України) відмовила у зміні запобіжного заходу.³⁰

29 листопада «Верховний суд Республіки Крим» задовольнив апеляційну скаргу адвоката та скасував рішення «Роздольненського районного суду» щодо продовження терміну утримання під вартою Володимира Балуха до 16 січня 2018 року. Таким чином, термін утримання Володимира Балуха під вартою, відповідно до попередньої постанови, минає 4 грудня 2017.³¹ На 1 грудня призначено розгляд питання обрання запобіжного заходу для активіста.

³⁰ https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1550129441706729&id=100001290637615

³¹ КПГ | «Суд» відмінив рішення про утримання під вартою Володимира Балуха до 16 січня
<https://crimeahrg.org/sud-otmenil-reshenie-o-soderzhanii-pod-strazhey-vladimira-baluha-do-16-yanvarya/>

СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМОК*

14 листопада слідчий Слідчого комітету РФ Михайло Кітавцев (громадянин РФ) ухвалив постанову про притягнення як звинувачуваного мешканця Севастополя **Валерія Большакова** за ч. 1 ст. 282 КК РФ (Розпалювання ненависті або ворожнечі, а також приниження людської гідності) за публікацію в соціальній мережі «ВКонтакте» негативного судження про парамілітарне формування «терське козацтво» (Додаток 1).

14 листопада, за інформацією В. Большакова, до нього в квартиру прийшли співробітники Слідкому та ФСБ для здійснення обшуку. Вони, за твердженням В. Большакова, спочатку назвалися слюсарями та попросили активіста відчинити двері, тому що він «заливає сусідів». Після того, як чоловік відмовився відчинити двері, співробітники ФСБ і СК їх виламали та увійшли до квартири.

Під час обшуку у В. Большакова вилучили електронну техніку, печатку, партійні списки «Російського об'єднаного трудового фронту», листівки, довіреність на ім'я його хворої матері та документи у справі про її побиття у 2013 році. Окрім того, В. Большаков заявив, що під час обшуку його побили. Після обшуку його доправили до Слідчого комітету по Нахімовському району Севастополя на допит, що тривав сім годин. Після допиту В. Большаков перебуває під підпискою про невиїзд.

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

8 листопада в «Бахчисарайському районному суді» перед засіданням у адміністративній справі щодо Сейтумера Сейтумерова судові пристави заборонили зайти до зали суду журналісту «Нової газети» **Антону Наумлюку** з фотоапаратом. Пристав послався на розпорядження голови суду, але, зі слів журналіста, він з'ясував, що голова не давав таких розпоряджень.

10 і 24 листопада у «Верховному суді» Криму усім журналістам і спостерігачам було заборонено перебувати на засіданні з оскарження запобіжного заходу для Зеврі Абсеїтова і Енвера Мамутова через розпорядження про проведення засідання у закритому режимі.

24 листопада у «Київському районному суді Сімферополя» під час обрання запобіжного заходу Бекіру Дегерменджи журналіст «Нової газети» Антон Наумлюк подав клопотання про проведення під час засідання фото-і відеозйомки підсудного та адвокатів, проте суддя відмовив, мотивуючи це тим, що «фільмування підсудного може вплинути на перебіг попереднього розсліду справи». У тому ж суді пристав обмежив число присутніх до двох осіб на засіданнях з обрання запобіжного заходу Руслану Трубачу і Кязіму Аметову, пояснюючи це малими розмірами зали судового засідання.

СПРАВА ІЛЬМІ УМЕРОВА

Після звільнення Ільмі Умерова (внаслідок перемовин президента Туреччини Р. Ердогана і президента РФ В. Путіна та візиту Р. Ердогана в Україну на зустріч з П. Порошенком) адвокат Едем Семедляєв подав до адміністрації президента РФ адвокатський запит із

* Розділ «Свобода слова та висловлювання думок» підготовлений у співробітництві із
Центром інформації про права людини: <https://humanrights.org.ua/ru>

проханням повідомити, чи був ухвалений указ президента РФ про помилування І. Умерова. Адвокат також просив повідомити номер такого указу та направити його копію (Додаток 2).

У запиті Е. Семедляєв повідомляє, що 13 жовтня 2017 Ільмі Умеров передав заяву про відкликання апеляційних скарг, поданих його захисниками на вирок, в якому його визнали винним за ч. 2 ст. 280.1 КК РФ «Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності Російської Федерації, здійснені з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж (Інтернет включно)» за його публічні висловлювання про те, що Крим є територією України в інтерв'ю телеканалу АРТ. На цей момент Ільмі Умеров перебуває у Києві.

СПРАВА СУЛЕЙМАНА КАДИРОВА

27 листопада **Сулейман Кадиров** був повідомлений про те, що попередній розгляду у кримінальній справі відбудеться 11 грудня. Його звинувачують за ч. 2 ст. 280.1 КК РФ (Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ) за коментарі до відео у соціальній мережі.

СВОБОДА МИРНИХ ЗІБРАНЬ

1 листопада суддя «Верховного суду Республіки Крим» Сергій Яковлев після розгляду апеляції залишив чинною постанову про призначення штрафів **Ескандеру Люманову, Ернесту Ібрагімову та Асану Ісмаїлову**, котрих 11 жовтня 2017 року затримали через присутність біля будинків, де відбувалися обшуки за підозрою в участі у «Хізб-ут-Тахрір». Також суддя зменшив штрафи: для Асана Ісмаїлова³³ — з 20 000 до 10 000 рублів, для Ескандера Люманова³⁴ і Ернеста Ібрагімова³⁵ — з 15 000 до 10 000 рублів.

18 листопада співробітники прокуратури Криму вручили активісту **Абдуллаху Якубову** застереження про неприпустимість проведення несанкціонованих масових заходів.³⁶ Застереження він отримав після того, як оголосив про збирання підписів проти руйнування кафе «Впарке» у м. Старий Крим.³⁷

Після того, як 14 жовтня 2017 року по всьому Криму відбулися одиночні пікети із закликами припинити переслідування кримських татар і мусульман Криму, учасників пікетів піддали адміністративному переслідуванню. **Ділявер Асанов** з села Ізобільне, **Муслім Зеврієв** з селища Советське, **Садрі Муратов** з Білогорська, **Ебубекір Зіядінов** з Алушти були викликані до поліцейних відділків для отримання належних адміністративних протоколів, а **Усеїну Усеїнову** з села Укромне був вручений протокол про скоєння правопорушення за ч. 5 ст. 20.2 КпАП РФ (Проведення несанкціонованого масового заходу).³⁸

27 листопада адвокат Еміль Курбедінов повідомив, що у селищі Красногвардійське 8 учасникам цих одиночних пікетів вручили протоколи за порушення ч. 5 ст. 20.2 КпАП РФ.³⁹

³³ «Верховний суд Республіки Крим» | Рішення в адміністративній справі № 12-1239/2017: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=doc&number=865148004&delo_id=1502001&new=&text_number=1

³⁴ «Верховний суд Республіки Крим» | Рішення в адміністративній справі № 12-1245/2017: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=doc&number=865148007&delo_id=1502001&new=&text_number=1

³⁵ «Верховний суд Республіки Крим» | Рішення в адміністративній справі № 12-1242/2017: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=doc&number=865148005&delo_id=1502001&new=&text_number=1

³⁶ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100009814609227>

³⁷ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=546796005657548&id=100009814609227&pnref=story

³⁸ КПГ | Активістів в Криму почали переслідувати за участь у одиночних пікетах: <https://crimeahrg.org/kryimskih-aktivistov-nachali-shtrafovat-za-uchastie-v-odinichnyih-piketah/>

³⁹ <https://www.facebook.com/emil.kurbedinov/posts/1646088845455706?pnref=story>

СВОБОДА ПЕРЕСУВАННЯ ТА ПИТАННЯ ПЕРЕТИНУ ПРОПУСКНИХ ПУНКТІВ

1 листопада о 1:30 російська влада повністю припинили рух транспортних засобів та пішоходів через контрольні пункти в'їзду-виїзду до / з Криму (КПВВ), що підтвердили співробітники Державної прикордонної служби України на українських КПВВ «Чонгар», «Каланчан» і «Чаплинка». ⁴⁰ Рух було відновлено о 10:30.

8 листопада журналіст Антон Наумлюк повідомив, що близько о 21:00 в пункті пропуску «Армянськ» співробітники ФСБ РФ затримали дружин фігурантів «справи кримських мусульман», яких звинувачують в участі в Хізб ут-Тахрір: Ліана Білялова, Фера Абдуллаєва, Гузаль Салідінова, Аліме Абдуллаєва, Фатма Ісмаїлова, Мер'єм Нуку, Заріна Джеппарова. Вони прямували з Херсона, де оформляли дітям українські документи. ⁴¹ Співробітники ФСБ РФ опитували кожен з них окремо про те, ким є їхні чоловіки та родичі, на які доходи живуть батьки, чи збираються вони виїхати до ІГЛ, з якою метою вони їздили до Херсону та зустрічалися вони там «з кимось, хто міг порушити закон». ⁴² Співробітник прикордонної служби «ФСБ РФ по Криму» заявив адвокату Едему Семедляєву, який прибув до пункту пропуску, що жінок опитують в рамках додаткової перевірки. ⁴³

Одній з жінок на пункті пропуску стало зле, швидку медичну допомогу викликали їй через 40 хвилин. Відпустили всіх затриманих через 5 годин (9 листопада близько 01:00).

⁴⁰ Державна прикордонна служба України | У Криму окупанти повністю припинили рух через адмінмежу
<http://dpsu.gov.ua/ua/news/U-Krimu-okupanti-povnistyu-privinili-ruh-cherez-adminmezhu/>

⁴¹ <https://www.facebook.com/anton.naumlyuk/posts/1752139678154298>

⁴² <https://www.facebook.com/anton.naumlyuk/posts/1752300524804880>

⁴³ <https://www.facebook.com/anton.naumlyuk/videos/1752216794813253/>

ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

ПРИМУС ДО СЛУЖБИ ТА ПРОПАГАНДА НА КОРИСТЬ ДОБРОВІЛЬНОГО ВСТУПУ ДО АРМІЇ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ

За інформацією сайту «Слідчого управління Слідчого комітету РФ по місту Севастополю», 23-річний мешканець Севастополя Георгій був визнаний винним за ч.1 ст. 328 КК РФ (Ухилення від призову до Збройних сил РФ) та засуджений до штрафу у розмірі 25 000 рублів. Виплата штрафу не звільняє кримчанина від мобілізації до російської армії.⁴⁴ Вирок був ухвалений 31 жовтня 2017 року суддею «Гагаринського районного суду Севастополя» Тумайкіною Людмилою Петрівною.⁴⁵

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координатор Кримської правозахисної групи;
Віссаріон Асєєв, аналітик Кримської правозахисної групи;
Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

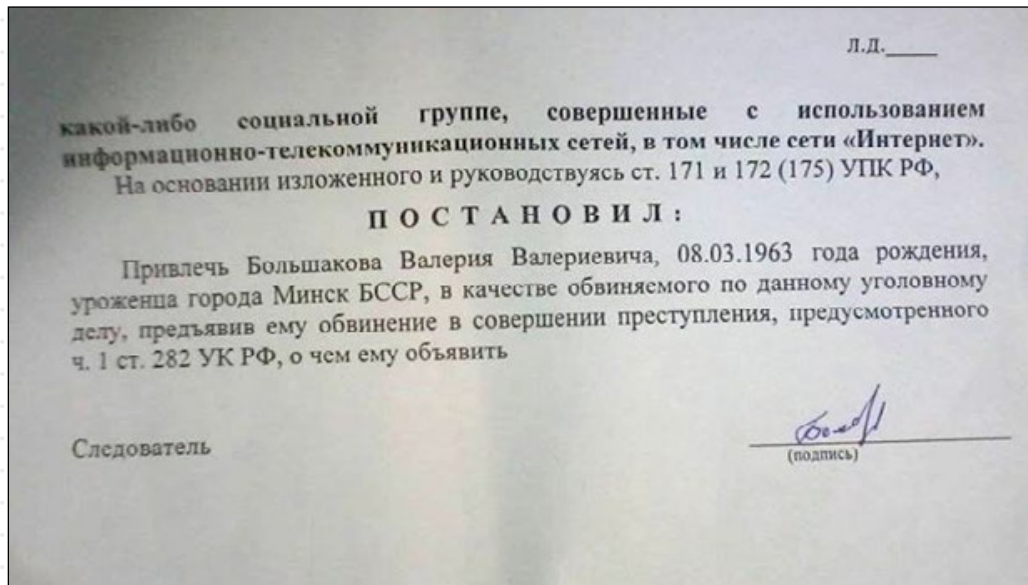
⁴⁴ «Слідче управління Слідчого комітету РФ по місту Севастополю» | У Севастополі винесено вирок призовнику, котрий ухилявся від проходження служби в армії: <http://sevastopol.sledcom.ru/news/item/1181408/>

⁴⁵ «Гагаринський районний суд Севастополя» | Список справ, призначених до слухання на 31.10.2017 https://gagarinskiy--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sr_num=1&H_date=31.10.2017

3. ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Фрагмент постанови про притягнення в якості звинуваченого Валерія Большакова за ч.1 ст. 282 КК РФ (Розпалювання ненависті або ворожнечі, а рівно приниження людської гідності) від 14 листопада 2017 року

ДОДАТОК 2

АДВОКАТ
СЕМЕДЛЯЕВ ЭДЕМ СЕРВЕРОВИЧ
Ассоциация «Крымская центральная коллегия адвокатов»
г. Симферополь

Администрации Президента
Российской Федерации
ул. Ильинка, 23,
Москва, Россия, 103132

в интересах:
Умерова Ильми Рустемовича
зарегистрирован: ул. _____
по уголовному делу № 1-171/2017

АДВОКАТСКИЙ ЗАПРОС № _____

В соответствии с пунктом 1 статьи 6.1 Федерального закона от 31.05.2002 № 63-ФЗ «Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации» в целях оказания квалифицированной юридической помощи Умерову Ильми Рустемовичу, прошу сообщить следующую информацию.

27.09.2017 Симферопольским районным судом Республики Крым в составе председательствующего судьи Кулишова А.С. вынесен приговор в отношении Умерова Ильми Рустемовича, 1957 г.р.

Согласно приговору Умеров И.Р. признан виновным совершении преступления, предусмотренного ч.2 ст. 280.1 УК РФ и назначено наказание в виде лишения свободы на срок два года с лишением права заниматься публичной деятельностью, связанной с выступлением и публикации в средствах массовой информации и телекоммуникационных сетях, в том числе в сети «Интернет», на два года с отбыванием основного наказания в виде лишения свободы в колонии-поселении.

На данный приговор принесено апелляционное представление государственного обвинителем Семенчук Д.А. и поданы апелляционные жалобы защитниками Семедляевым Э.С. и Курбединовым Э.М.

13.10.2017 государственный обвинитель Семенчук Д.А. подал заявление об отзыве апелляционного представления.

13.10.2017 осужденный Умеров И.Р. подал заявление об отзыве апелляционных жалоб, поданных его защитниками.

25.10.2017 Умерову И.Р. устно было сообщено о его помиловании Президентом РФ В.В. Путиным и направлен авиарейсом в Анкару, Турция. Однако соответствующий Указ о помиловании Умеров И.Р. не получил.

Согласно п. 1 ч. 3 ст. 6 Федерального закона от 31.05.2002 № 63-ФЗ «Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации» адвокат вправе собирать сведения, необходимые для оказания юридической помощи, в том числе запрашивать справки, характеристики и иные документы от органов государственной власти, органов местного самоуправления, а также общественных объединений и иных организаций. Указанные органы и организации в порядке, установленном законодательством, обязаны выдать адвокату запрошенные им документы или их заверенные копии не позднее чем в месячный срок со дня получения запроса адвоката.

На основании вышеизложенного, действуя в интересах Умерова И.Р. с целью защиты его законных прав и интересов, обращаюсь с данным адвокатским запросом за достоверной информацией.

Руководствуясь п. 1 ч. 3 ст. 6 Федерального закона от 31.05.2002 № 63-ФЗ «Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации».

ПРОШУ:

1. Принимался ли Указ Президента РФ В.В. Путина о помиловании Умерова Ильми Рустемовича?
2. Если принимался Указ Президента РФ В.В. Путина о помиловании Умерова Ильми Рустемовича, то какого числа и номер нормативного акта?
3. Выслать копию Указа Президента РФ В.В. Путина о помиловании Умерова Ильми Рустемовича.

Приложение: Копия удостоверения адвоката № 1547; ордер.

Адвокат _____ Э. Семедляев

*Запит адвоката Едема Семедляєва до адміністрації президента РФ
про надання інформації щодо прийняття наказу президента РФ про
помилування Ильмі Умерова*